

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22463 - Taller de Jardineria i Paisatgisme I / 8
Titulació	Grau d'Enginyeria Agroalimentària i del Medi Rural - Tercer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Javier Gulias León	17:30	18:30	Divendres	09/09/2019	16/02/2020	annexe
<i>Responsable</i> javier.gulias@uib.es						Mateu Orfila. despatx nº4
Antonio Martínez Taberner antoni.martinez-taberner@uib.es						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria

Contextualització

L'assignatura dins el context del programa formatiu treballa la part corresponent a l'obtenció de coneixements i tècniques per a que l'alumne pugi redactar, projectar i dirigir execucions de jardineria y paisatgisme, des de jardins privats a parcs i instal·lacions públiques, tant urbanes com rurals o naturals, així com en els entorns sotmesos a restauració ecològica i/o recuperació paisatgística.

Les característiques acadèmiques de l'assignatura inclouen elements bàsics de disseny, els elements culturals i històrics per a interpretar els diferents estils jardiniers, els elements basics de la intervenció en restauració ecològica i paisatgística, així com els elements vegetals. Per a tal objectiu l'assignatura tindrà una part teòrica i un altre pràctica, així com diverses sorties de camp, tant per entendre ecosistemes i la seva restauració, la jardineria històrica i la implementació contemporània de disseny paisatgístics i del verd urbà.

La relació amb altres assignatures de la titulació és bàsica ja que es complementa amb totes les tècniques pròpies de la enginyeria (topografia, recs, producció, representació, etc.), que hauran d'esser aplicades en els projectes i amb les assignatures bàsiques de coneixement de planta tant natural com ornamental, necessàries per a dissenyar jardins, parcs i restauracions.

L'interès de la matèria per el futur professional de l'alumne és rellevant des del moment en que existeixen llocs de treball tant en jardineria publica com en privada i en empreses emergents dedicades a restauració, no sols d'ecosistemes naturals, sinó també en pedreres i zones de terres malmeses i degradades.

Requisits

Guia docent

Recomanables

Requisits recomanables són els de haver cursat i superat els Fonaments de la producció vegetal i la expressió bàsica i dibuix assistit per ordinador.

Competències

Específiques

- * H8.3. Ecosistemas y biodiversidad; Medio físico y cambio climático. Análisis, gestión y Planes de Ordenación Territorial. Principios de paisajismo. Herramientas específicas de diseño y expresión gráfica; Desarrollo práctico de estudios de impacto ambiental; Proyectos de restauración ambiental y paisajística; Proyectos y Planes de mantenimiento de zonas verdes; Proyectos de desarrollo. Instrumentos para la Ordenación del territorio y del paisaje; Gestión y planificación de proyectos y obras. Identificación y caracterización de especies vegetales
- * C1: Identificación y caracterización de especies vegetales.
- * C8: La gestión y aprovechamiento de subproductos agroindustriales.
- * H4: Ingeniería de las áreas verdes, espacios deportivos y explotaciones hortofrutícolas.
- * H5.2: Obra civil, instalaciones e infraestructuras de las zonas verdes y áreas protegidas. Electrificación. Riegos y drenajes. Maquinaria para jardinería.
- * H6: Ingeniería del medio ambiente y del paisaje
- * H7: Legislación y gestión medioambiental; Principios de desarrollo sostenible; Estrategias de mercado y del ejercicio profesional; Valoración de activos ambientales.
- * R2.3: Jardinería y Paisajismo. Espacios deportivos.

Genèriques

- * B2. Capacidad de visión espacial y conocimiento de las técnicas de representación gráfica, tanto por métodos tradicionales de geometría métrica y geometría descriptiva, como mediante las aplicaciones de diseño asistido por ordenador.
- * C9. Toma de decisiones mediante el uso de los recursos disponibles para el trabajo en grupos multidisciplinares.
- * B3. Conocimientos básicos sobre el uso y programación de los ordenadores, sistemas operativos, bases de datos y programas informáticos con aplicación en ingeniería.

Transversals

- * T2. Capacidad de análisis y síntesis. Capacidad de razonar de forma crítica
- * T4. Capacidad para generar y presentar nuevas ideas
- * T3: Capacidad de organizar y planificar

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

Guia docent

Tema 1. Introducció

Introducció

Unitat 1.- Paisatge: concepte i percepció del territori. Terminologia paisatgística i jardineria.

Unitat 2.- El paisatge a l'art i la percepció estètica del territori. Pintors i paisatge.

Unitat 3.- El territori i la seva història com a paisatge. Evolució dels paisatges antròpics. Paisatges amb gestió cinegètica. Procés de frutalització, paisatges seminaturals, paisatges rurals, paisatges urbans, paisatges industrials i postindustrials.

Tema 2. Pautes de disseny

Unitat 1.- El procés projectual.

Unitat 2.- La sintaxi del paisatge: composició, la línia, la forma, l'estructura vegetal, la textura, el contrast, el balanç i l'equilibri, l'atracció i la competència, transicions, comprensió del lloc, integració i diàleg, estil i coherència general, conservació i integració de valors patrimonials culturals i naturals, detalls.

Unitat 3.- Fases de disseny. La relació amb l'entorn i l'apropiació del paisatge. Les proporcions i la diversitat. La utilització de l'aigua ornamental. La terra i els paviments.

Unitat 4.- La utilització de les plantes per a dissenyar la llum, les ombres i les transparències. Les utilització de les plantes per a dissenyar calendaris de colors, de olors, de sons i de sabors.

Tema 3. Interpretació dels diferents estils jardiniers

Unitat 1.- Jardineria antiga. Mesopotàmia, Persia, Egipte, Grècia i Roma.

Unitat 2.- Jardineria medieval europea

Unitat 3.- Jardineria islàmica.

Unitat 4.- Jardineria oriental.

Unitat 5.- La jardineria del renaixement

Unitat 6.- La jardineria clàssica del racionalisme.

Unitat 7.- La jardineria paisatgística.

Unitat 8.- L'eclecticisme i altres estils jardiniers contemporanis.

Tema 4. La jardineria pública i tendències actuals

Unitat 1.- El parc públic

Unitat 2.- Evolució del verd urbà

Unitat 3.- Paisatgistes contemporanis i noves tendències.

Tema 5. Restauració d'ecosistemes i paisatges

Unitat 1.- Evolució dels paisatges naturals. Biomes i successió. Pertorbacions i restauració natural.

Unitat 2.- Bases teòriques i tècniques bàsiques de restauració.

Unitat 3.- Restauració d'ecosistemes. Sistemes dunars, zones humides, boscs i incendis, riberes i torrents.

Unitat 4.- Restauració de mines, pedreres, abocadors i terres malmeses o degradades.

Tema 6. Tipologia i funcions de les àrees verdes

Requeriments específics de les espècies vegetals en funció de la tipologia de les àrees verdes: Funcionalitats.

Guia docent

Tema 7. Elements vegetals en jardineria i paisatgisme I

Espècies herbàcies: gespes, tapitzants i espècies interessants per la seva floració. Requeriments, usos i funcions.

Tema 8. Elements vegetals en jardineria i paisatgisme II

Espècies arbustives i arbòries. Lianes, arbres d'alineació, formació de massisos, pantalles i filtres. Arbres i arbusts interessants per la seva floració. Requeriments, usos i funcions.

Visites pràctiques. Visites a parcs, jardins i àrees d'especial interès paisatgístic

a.- La planificació verda de Palma

b.- Jardins històrics de Mallorca. Raixa, Alfabia

c.- Procès projectual al parc litoral del Carnatge

d.- Visites pràctiques a parcs i jardins. Anàlisi crític de la component vegetal segons els requeriments i la funcionalitat; reconeixement d'espècies vegetals habituals a parcs i jardins. La part pràctica de l'assignatura corresponent al reconeixement i identificació d'espècies vegetals es farà durant aquestes visites pràctiques.

Pràctiques d'aula. Planificació i disseny del paisatge.

A aquestes pràctiques d'aula es tractaran les diverses fases del procés projectual, en concret les que componen la planificació i el disseny de zones verdes. Els alumnes treballaran en grups petits sobre aspectes concrets relacionats amb l'anàlisi dels espais fet durant les visites pràctiques i amb els continguts de les classes teòriques. Una part de les sessions es dedicarà a la discussió de la feina realitzada per cada grup.

Metodologia docent

Activitats de treball presencial (2,4 crèdits, 60 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques		Grup gran (G)	Classes magistrals que tenen per finalitat exposar els continguts teòrics del programa. Es treballaran les següents competències: T2, C1, C8, H4, H5.2, H6, H7, H8.3, R2.3	28
Classes pràctiques	Planificació i disseny d'àrees verdes	Grup mitjà (M)	Sessions d'aula durant les quals els alumnes treballaran en grups petits sobre aspectes concrets relacionats amb la planificació i el disseny de zones verdes durant la primera part de la sessió. A la segona part de la sessió, els diferents grups exposaran els fruits de la seva feina i s'obrirà un debat general. La finalitat d'aquestes sessions és reflexionar sobre els continguts tant de les sessions teòriques com de les visites pràctiques per tal de guiar a l'alumne en la elaboració d'un treball pràctic centrat en la planificació i el disseny d'una zona verda. Es treballaran les següents competències: T2, C1, C8, H4, H5.2, H6, H8.3, R2.3	10

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Tutories ECTS		Grup mitjà (M)	Aclariment de dubtes dels continguts teòrics i pràctics (seguiment del procés projectual). Es treballaran les següents competències: T2, C1, C8, H4, H5.2, H6, H7, H8.3, R2.3	5
Avaluació		Grup gran (G)	L'avaluació final estarà composta per proves objectives i per la presentació del treball desenvolupat durant l'assignatura. Es treballaran les següents competències: T2, T3, T4, B2, B3, C1	5
Altres	Visites pràctiques	Grup mitjà (M)	Visites a jardins i zones urbanes. La finalitat és donar a conèixer el patrimoni jardiner de Mallorca i l'espai públic com a organitzador de l'urbanisme de la ciutat, a més de les espècies vegetals més utilitzades en jardineria i paisatgisme a la Mediterrània occidental. Es treballaran les següents competències: T2, C1, C8, H4, H5.2, H6, H8.3, R2.3	12

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,6 crèdits, 90 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual		Els alumnes integraran els continguts teòrics i pràctics explicats a les activitats presencials. Es treballaran les següents competències: T2, T3, T4, B2, B3, C1, H4, H6	60
Estudi i treball autònom individual relacionada	Lectura de bibliografia	Es proposa la lectura voluntària d'un dels següents llibres de temàtica relacionada amb l'assignatura: -Historia de los estilos en jardinería. Francisco Páez de la Cadena. Ed. Istmo, 1998 -La invención del reino vegetal. Aina S. Erice. Ed. Ariel, 2015 -La experiencia del paisaje en China. 'Shanshui' o cultura del paisaje en la dinastía Song. Antonio J. Mezcua López. Ed. Abada, 2014 -Jardinosophía. Una historia filosófica de los jardines. Santiago Beruete. Ed. Turner, 2016 L'entrega d'un anàlisi crític d'un d'aquests llibres es valorarà amb fins a 1,5 punts sempre que la nota de al resta d'elements d'avaluació sigui igual o superior a 4,5.	20
Estudi i treball autònom en grup		Els alumnes elaboraran un treball en grup relacionat amb les visites pràctiques dutes a terme. Es treballaran les següents competències: T2, T3, T4, B2, B3, C1, H4, H6	10

Guia docent

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Classes teòriques

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Classes magistrals que tenen per finalitat exposar els continguts teòrics del programa. Es treballaran les següents competències: T2, C1, C8, H4, H5.2, H6, H7, H8.3, R2.3
Críteris d'avaluació	Se valoraran els coneixements de l'alumne i la seva capacitat per a exposar-los de manera correcta, clara, concisa i ordenada. S'avaluaran les següents competències: T2, T3, T4, C1, C8, H4, H5.2, H6, H7, H8.3, R2.3

Percentatge de la qualificació final: 30% amb qualificació mínima 5

Planificació i disseny d'àrees verdes

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Sessions d'aula durant les quals els alumnes treballaran en grups petits sobre aspectes concrets relacionats amb la planificació i el disseny de zones verdes durant la primera part de la sessió. A la segona part de la sessió, els diferents grups exposaran els fruits de la seva feina i s'obrirà un debat general. La finalitat d'aquestes sessions és reflexionar sobre els continguts tant de les sessions teòriques com de les visites pràctiques per tal de guiar a l'alumne en la elaboració d'un treball pràctic centrat en la planificació i el disseny d'una zona verda. Es treballaran les següents competències: T2, C1, C8, H4, H5.2, H6, H8.3, R2.3
Críteris d'avaluació	Se valoraran els coneixements de l'alumne i la seva capacitat per a exposar-los de manera correcta, clara, concisa i ordenada. S'avaluaran les següents competències: T2, T3, T4, B2, B3, C1, H4, H6

Percentatge de la qualificació final: 20% amb qualificació mínima 5

Guia docent

Tutories ECTS

Modalitat	Tutories ECTS
Tècnica	Escales d'actituds (no recuperable)
Descripció	Aclariment de dubtes dels continguts teòrics i pràctics (seguiment del procés projectual). Es treballaran les següents competències: T2, C1, C8, H4, H5.2, H6, H7, H8.3, R2.3
Criteris d'avaluació	Se valorarà la participació activa de l'alumne. S'avaluaran les següents competències: T2, C1, C8, H4, H5.2, H6, H7, H8.3, R2.3

Percentatge de la qualificació final: 5%

Avaluació

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	L'avaluació final estarà composta per proves objectives i per la presentació del treball desenvolupat durant l'assignatura. Es treballaran les següents competències: T2, T3, T4, B2, B3, C1
Criteris d'avaluació	Se valoraran els coneixements de l'alumne tant teòrics com pràctics, i la seva capacitat per a exposar-los de manera correcta, clara, concisa i ordenada. S'avaluaran les següents competències: T2, T3, T4, C1, C8, H4, H5.2, H6, H7, H8.3, R2.3

Percentatge de la qualificació final: 45% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

Jellicoe, G. & Jellicoe, S. 2000.- El paisaje del hombre. Ed. Gustavo Gili.
Navés, F., Pujol, J., Argimon, X. & Sampere, L. 1995.- El árbol en jardinería i paisajismo. Ed. Omega.
Páez de la Cadena, F. 1992.- Historia de los estilos en jardinería. Ed. Istmo.
Sánchez de Lorenzo, JM (coord.) Flora ornamental española, Vol. I, II, III y IV. Ed. Mundi-Prensa

Bibliografia complementària

Burel F. & Baudry, J. 2002.- Ecología del paisaje. Ed. Mundi-Prensa.
Fariello, F. 2000.- La arquitectura de los jardines. Ed. Marea Celeste.
Gilbert, O.L. & Anderson, P. 2000.- Habitat creation and repair. Oxford Univ. Press.
Baridon, M. 2004.- Los jardines. Antigüedad. Extremo Oriente. Abada Editores
Baridon, M. 2005.- Los jardines. Islam, Edad Media. Renacimiento. Barroco. Abada Editores.
Baridon, M. 2008.- Los jardines. Siglos XVIII-XX. Abada Editores.
Gehl, J. Nuevos espacios urbanos. (2002). Ed. Gustavo Gili
Galí-Izard, T. Los mismos paisajes: ideas e interpretaciones. (2005). Ed. Gustavo Gili
Hough, M. 1995.- Naturaleza y Ciudad. Ed. Gustavo Gili.
Laurie, M. 1983.- Introducción a la arquitectura del paisaje. Ed. Gustavo Gili.
Salvador, P.J. 2003.- La Planificación Verde de las Ciudades. Ed. Gustavo Gili.
Steenbergen, C. & Reh, W. 2001.- Arquitectura y paisaje. Ed. Gustavo Gili.
The Royal Horticultural Society. Nueva enciclopedia de plantas y flores (2000). Ed. Grijalbo.
Barwick, M. (2004). Tropical and subtropical trees. A worldwide encyclopaedic guide. Ed. Thames and Hudson

Guia docent

Jones, D. Palmeras del mundo. Ed Omega

White, J & More, D (2005). Árboles de España y de Europa. Ed. Omega

